

Odluka kojom se donosi Zakon o osnovnom školstvu

Koristeći se ovlastima koje su Visokom predstavniku date u članku V Aneksa 10. (Sporazum o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji glede tumačenja gorenarečenog Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir članak II 1. (d) istog Sporazuma prema kojem Visoki predstavnik "pomaže, kada ocijeni da je to neophodno, u rješavanju svih problema koji se pojave u svezi s provedbom civilnog dijela Mirovnog ugovora";

Pozivajući se na stavak XI.2 Zaključaka Konferencije o provođenju mira održane u Bonu 9. i 10. prosinca 1997. godine, u kojem je Vijeće za provedbu mira pozdravilo nakanu Visokog predstavnika da uporabi svoj konačni autoritet u zemlji u svezi s tumačenjem Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora, kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme sukladno sa navedenim "donošenjem obvezujućih odluka, kada ocijeni da je to neophodno", o određenim pitanjima, uključujući i (prema točki (c) stavka XI .2) "mjere kojima se osigurava provedba Mirovnog sporazuma na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine i njezinih entiteta";

Ustvrdjući da je Vijeće za provedbu mira na sastanku održanom u Madridu 16. prosinca 1998. godine istaknulo zadatke Visokog predstavnika koji uključuju usklađivanje napora međunarodne zajednice u svezi obrazovanja;

Ustvrdjući nadalje da je Upravni odbor Vijeća za provedbu mira na sastanku održanom u Bruxellesu, 21. studenoga 2002. godine, zaključio da Bosna i Hercegovina treba "razvijati zajedničku programsku jezgru koja će biti sukladna europskim

standardima i racionalizirati postojeće strukture kako bi sustav financiranja i upravljanja (obrazovanja) postao učinkovitiji" i da je "u potpunosti podržao pet obećanja", koja uključuju preuzetu obvezu Bosne i Hercegovine da "izradi, donese i provede zakone u entitetima i kantonima koji su u skladu s ljudskim pravima i načelima i standardima obrazovanja ugrađenima u zakonu državne razine (najmanje dva mjeseca prije početka školske godine 2004/2005.);

Podsjećajući nato da je prema uvjetima koji su joj postavljeni nakon ulaska u Vijeće Europe Bosna i Hercegovina bila obvezna do 24. travnja 2004. godine uključiti sve oblike segregacije i diskriminacije koji počivaju na narodnosnoj pripadnosti;

Pozdravljajući najvažniji cilj Strategije reforme obrazovanja da se obrazovanje depolitizira te da se stvore uvjeti koji će osigurati jednak pristup modernom obrazovanju visoke kakvoće u cijeloj zemlji;

Potpuno svjestan činjenice da, u svrhu postizanja ovoga cilja, sva djeca moraju imati pristup kvalitetnom obrazovanju u integriranim, višekulturalnim školama u kojima nema političke, vjerske, kulturološke i druge pristranosti niti diskriminacije, a koje poštuju prava sve djece;

Ustvrdjujući daje Upravni odbor Vijeća za provedbu mira, u Priopćenju usvojenom na sastanku održanom 12. lipnja 2003. godine u Sarajevu, "zahtijevao od tijela vlasti Bosne i Hercegovine da provedu ove reforme (usvajanjem nacрта državnog Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini) i da poduzmu "korake k usklađivanju tri "nacionalna" nastavna plana i programa u jednu zajedničku programsku jezgru na cijelom području Bosne i Hercegovine za sve predmete koji se predaju u osnovnim i srednjim školama općeg smjera";

Ustvrdjujući nadalje da je Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik

BiH", br. 18/2003 od 1. srpnja 2003.; u daljnjem tekstu: "Okvirni zakon") utvrđeno da: "kako bi se postigla odgovarajuća kakvoća obrazovanja i standarda znanja te njihova usporedivost na domaćem i međunarodnom planu, nadležne obrazovne vlasti dužne su osigurati da se do početka 2003/2004. godine nastava u svim školama ostvari na osnovi zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa, kako je utvrđeno ovim zakonom";

Sa žaljenjem što Kanton 10 do sada nije uskladio svoje zakone o osnovnom i srednjem obrazovanju sa Okvirnim zakonom;

Razmotrivši i uzevši sve ovo u obzir, Visoki predstavnik ovime donosi:

ODLUKU

kojom se donosi Zakon o osnovnom školstvu

Taj Zakon čini sastavni dio ove Odluke i stupa na snagu kao zakon Kantona 10 na dan predviđen u članku 100. Zakona, na privremenom temelju, sve dok ga Sabor Kantona 10 ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

Ova Odluka stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje u "Narodnim novinama Kantona 10".

Sarajevo, 7. srpnja 2004.

Paddy Ashdown
Visoki predstavnik

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se djelatnost osnovnog školstva kao dio jedinstvenog sustava školstva Kantona 10 (u daljem tekstu: Kanton), a naročito:

- a) osnivanje, organizaciju i financiranje škola,
- b) upravne strukture škola i postupci imenovanja nastavnika i drugih zaposlenih,
- c) status nastavnika i drugih zaposlenih u školi, stručni razvoj i nadzor rada nastavnika,
- d) status učenika i
- e) druga pitanja vezana za aktivnosti škola.

Djelatnost osnovnog školstva od posebnog je društvenog interesa.

Djelatnost osnovnog školstva obuhvaća odgoj i obvezno školovanje, druge oblike školovanja djece i mladeži i školovanje odraslih osoba.

1. Svrha obrazovanja

Članak 2.

Svrha je osnovnog obrazovanja je da, kroz optimalni umni, tjelesni, moralni i društveni razvitak pojedinca, sukladno njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva utemeljenog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te doprinese njegovom ekonomskom razvitku koji će osigurati najbolji životni standard za sve građane.

2. Opći ciljevi obrazovanja

Članak 3.

Opći ciljevi obrazovanja proistječu iz općeprihvaćenih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosnih sustava utemeljenih na posebnostima nacionalnog, povijesnog, kulturnog i vjerskog naslijeđa naroda i nacionalnih manjina koji žive u Bosni i Hercegovini

Opći ciljevi obrazovanja su:

- a) omogućavanje pristupa znanju kao temelju razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- b) osiguravanje optimalnog razvitka za svaku osobu, uključujući i one s posebnim potrebama, sukladno njihovom uzrastu, mogućnostima i duševnim i tjelesnim sposobnostima;
- c) promidžba poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, i priprava svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokracije i vladavine zakona;
- d) razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu, na način sukladan civilizacijskim tekovinama, upoznavajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, trpeljivost i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu;
- e) osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnost izbora na svim razinama obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijed, duševno-tjelesne i druge vlastite osobine;
- f) postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;
- g) postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međusobnoj, odnosno europskoj razini, a koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u europskom obrazovnom

sustavu;

- h) poticanje cjeloživotnog učenja;
- i) promidžba ekonomskog razvitka;
- j) uključivanje u proces europskih integracija.

Ciljevi i zadaće osnovnog školstva ostvaruju se prema utvrđenim nastavnim planovima i programima.

3. Pravo djeteta na obrazovanje i značaj dječjih prava

Članak 4.

U slučaju da iz bilo kojih razloga budu ugrožena prava djeteta na obrazovanje koji proizlaze iz općih načela obrazovanja članka 4. i 5. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini («Službeni glasnik BiH», broj: 18/03, u daljem tekstu: Okvirni zakon), kantonalne i općinske institucije dužne su poduzeti sve neophodne mjere u okviru svoje nadležnosti na očuvanju prava koje će najviše koristiti interesu djeteta.

Članak 5.

Osnovno školovanje traje najmanje osam godina.

Osnovno školovanje obvezno je za svu djecu u pravilu od šest do petnaest godina života. Obvezno osnovno obrazovanje i odgoj je besplatno za svu djecu što podrazumijeva postupno osiguravanje uvjeta za slobodan pristup i sudjelovanje učenika u odgoju i obrazovanju, te postupno osiguranje pristupa učenika besplatnim udžbenicima, priručnicima i drugom didaktičkom materijalu s kojima škola raspolaže.

Dijete u smislu ovog zakona je svako lice do navršene osamnaeste godine života.

U nastavnim i drugim aktivnostima u školi se ne mogu upotrebljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali,

koji bi se opravdano mogli smatrati uvredljivim za jezik , kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj skupini ili religiji.

Vlada Županije će osnovati organ za praćenje i primjenu odredbe iz prethodnog stavka u skladu sa članom 10. Okvirnog zakona

Članak 6.

Osnovno devetogodišnje obrazovanje u osnovnim školama na prostoru Kantona uvodi se sukcesivno od 2004./2005. školske godine po osiguranju uvjeta od strane nadležnih županijskih i općinskih institucija.

Učenici koji su započeli osnovno obrazovanje po nastavnom planu i programu osmogodišnjeg obrazovanja nastavljaju obrazovanje po tom nastavnom planu i programu.

Članak 7.

Osnovno školovanje obavljaju osnovne škole na temelju nastavnog plana i programa, kojeg donosi Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10 (u daljem tekstu: Ministarstvo)

II. POTREBE I INTERESI DRUŠTVA U OSNOVNOM ŠKOLSTVU

Članak 8.

Potrebe i interesi društva u osnovnom školstvu utvrđuju se Pedagoškim standardom. Odluku o Pedagoškom standardu donosi Vlada Kantona na prijedlog Ministarstava znanosti, prosvjete, kulture i športa.

Pedagoškim standardima i normativima se utvrđuje:

- a) prostor, oprema i nastavna sredstva u školama,
- b) vrijeme za školske, nastavne i izvannastavne aktivnosti,

- c) ocjenjivanje učenika,
- d) udžbenici i drugi didaktički materijali,
- e) obrazovne i profesionalne kvalifikacije nastavnika,
- f) normative o opsegu rada (nastavna norma i radna norma za sve uposlene u školi), normative o uvjetima rada (broj učenika u razredu i obrazovnoj skupini u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima).

Članak 9.

Sredstva za ostvarivanje javnih potreba i interesa društva utvrđenih člankom 8. ovog Zakona osiguravaju se Proračunom Kantona i proračunima općina.

U Proračunu Kantona osiguravaju se sredstva:

- za plaće,
- naknada za topli obrok i
- naknada za troškove prijevoza učitelja, stručnih suradnika i drugih radnika, te njihovo permanentno usavršavanje,
- za povećane troškove u školovanju darovitih učenika, učenika u umjetničkim programima, djece na jeziku naroda koji je u manjini Kantonu, djece s teškoćama u razvoju, te za programe rada vježbaonica i eksperimentalnih osnovnih škola,

U općinskom proračunu osiguravaju se sredstva:

- za sufinanciranje prijevoza učenika koji stanuju u naseljima udaljenim od škole najmanje 4 kilometra,
- za amortizaciju i materijalne troškove osnovnih škola.

Članak 10.

Sredstva koja se u proračunu Kantona osiguravaju za financiranje osnovnog školstva raspoređuju se sukladno zakonskim propisima.

Sredstva koja se u proračunima općina osiguravaju za financiranje osnovnog školstva izdvajaju se na račun općine i njima raspolaže nadležni općinski odjel.

Članak 11.

Općinsko vijeće može utvrditi potrebe i interese društva u osnovnom školstvu šire od potreba utvrđenih kantonalnim pedagoškim standardom.

Sredstva za provođenje potreba iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se u proračunu općine.

III. DJELATNOST OSNOVNOG ŠKOLSTVA

I. Položaj, osnivanje i prestanak osnovne škole

Članak 12.

Osnovnu školu mogu osnovati Kanton i općina (u daljem tekstu: Osnivač) samostalno ili s drugom pravnom ili fizičkom osobom kada ocjeni da za njeno osnivanje postoji javni interes u skladu sa zakonom, a prema usvojenoj mreži osnovnih škola i programu razvoja djelatnosti osnovnog školstva na svom području.

Osnovne škole mogu osnovati i sve druge domaće i strane pravne i fizičke osobe pod uvjetima propisanim ovim Zakonom uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 13.

Osnovna škola se upisuje u sudski registar čime stječe pravnu i poslovnu sposobnost.

Nakon sudskog registriranja osnovna škola se obvezno upisuje u Registar osnovnih škola, koji se vodi u Ministarstvu.

Osnovna škola ima pravo na pečat sukladno kantonalnim propisima koji uređuju ovu oblast.

Način, uvjete i oblik vođenja Registra iz stavka 2. ovog članka propisuje Ministarstvo.

Članak 14.

Mrežu osnovnih škola predlaže općinsko vijeće za svoje područje, a utvrđuje Vlada Kantona uz pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Odlukom o mreži osnovnih škola utvrđuju se sjedišta osnovnih škola, statusna obilježja, nazivi škola, mjesta u kojima se izvode programi osnovnog školovanja i upisna područja iz kojih su učenici dužni pohađati školu.

Članak 15.

Osnovna škola može se osnovati kada je programom razvoja osnovnog školstva utvrđena potreba osnivanja osnovne škole.

Akt o osnivanju osnovne škole sadrži odredbe propisane Zakonom o ustanovama i odredbe o:

- ostvarivanju nastavnog plana i programa,
- osiguravanju odgovarajućih prostora, opreme i nastavnih pomagala,
- osiguravanju odgovarajućeg broja učitelja i stručnih suradnika i
- osiguravanju potrebnih finansijskih sredstava.

Osnovna škola može započeti radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. i 2. ovog članka.

Članak 16.

Osnovna škola pored obavljanja djelatnosti za koju je osnovana, sudjeluje u organiziranju kulturnog života u mjesnoj zajednici i oblicima rada za ostvarivanje interesa mladih u slobodnom vremenu.

Osnovna škola dužna je surađivati s odgovarajućim službama za profesionalnu orijentaciju i razvijati oblik početnog profesionalnog informiranja učenika.

Članak 17.

Učenici se organiziraju u razredne odjele prema potrebi nastave. Broj učenika i razrednih odjela u osnovnoj školi utvrđuje se Pedagoškim standardima i normativima.

Članak 18.

Osnovna škola i njezini područni razredni odjeli mogu biti ukinuti.

Akt o ukidanju osnovne škole i njezinih područnih razrednih odjela donosi osnivač na čijem je području sjedište osnovne škole.

Škola se može ukinuti u redovnoj proceduri samo koncem školske godine

Prijedloge za donošenje akta o ukidanju osnovne škole predlaže Ministarstvo ili općinsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva.

Ministarstvo ili općinsko tijelo uprave dužno je predložiti donošenje akta o ukidanju kada utvrdi:

- da ne postoji društvena potreba za obavljanje djelatnosti osnovne škole, odnosno njezinih područnih razrednih odjela,
- da osnovna škola, odnosno njezini područni

razredni odjeli ne ispunjavaju zadaće osnovnog školstva.

Ako osnivač ne donese akt o ukidanju u roku 60 dana od dana primitka prijedloga, takav akt može donijeti Ministarstvo.

Članak 19.

Ako općinsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva, prosvjetna inspekcija ili Zavod za školstvo utvrde da postoje nedostaci ili nepravilnosti u radu osnovne škole, naredit će se da se oni otklone u određenom roku.

Ako prosvjetna inspekcija ili općinsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva utvrde da ne postoje uvjeti za rad osnovne škole, odnosno njezinih područnih razrednih odjela, odredit će rok u kojem je škola dužna ispuniti potrebne uvjete.

Ako osnovna škola u određenom roku ne ispuni potrebite uvjete prema stavku 2. ovog članka, Ministarstvo će zabraniti njezin rad.

Članak 20.

U slučaju ukidanja ili zabrane rada osnovne škole, osnivač je dužan zatečenim učenicima osigurati školovanje u drugoj osnovnoj školi sukladno upisnom području.

Status djelatnika škole koja prestaje sa radom rješavat će se sukladno odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora.

2. Nastavni plan i program i organiziranje nastave

Članak 21.

Nastavne planove i programe donosi Ministarstvo, na prijedlog Zavoda za školstvo u skladu sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa koju izrađuje Agencija za nastavne planove i programe sukladno člancima 42. 43.i 48. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Pri izradi nastavnih planova i programa Zavod za školstvo će

usko surađivati s Agencijom za nastavne planove i programe (sukladno članku 48. Okvirnog zakona).

Nastavnim planom utvrđuju se: obvezni i izborni predmeti, njihov raspored po razredima, tjedni broj nastavnih sati po predmetima i ukupni tjedni i godišnji broj nastavnih sati i izvannastavne djelatnosti.

Nastavnim programom se utvrđuju sadržaji, cilj i zadaće obveznih i izbornih predmeta.

Izborni predmeti obvezni su za sve učenike koji se za njih opredijele.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata koje ustanovljuje Agencija za standarde i ocjenjivanje, donosi i sprovodi Ministarstvo u skladu sa člancima 46 i 47. Okvirnog zakona.

Članak 22.

Odgoj i školovanje djece u izvanškolskim djelatnostima sastavni su dio osnovnog školovanja. Rad učenika u izvanškolskim djelatnostima, ako se ostvaruje u sporazumu s školom, priznaje se učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Članak 23.

Osnovna škola radi na temelju Godišnjeg programa rada.

Godišnjim programom rada utvrđuju se mjesto, vrijeme, način i nositelji njegova ostvarivanja. Godišnji program rada donosi Školski odbor, najkasnije do 30. rujna tekuće školske godine.

Članak 24.

U osnovnim školama na području Kantona upotrebljavaju se jezici i pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, sukladni Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu i nastavnim planovima i programima u Kantonu.

Učitelji će uvažavati i objašnjavati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, kad god je to od značaja za predmet koji predaju.

Do kraja trećeg razreda osnovnog obrazovanja učenici će naučiti oba službena pisma Bosne i Hercegovine.

U školi se ne može vršiti diskriminacija učenika i učitelja i drugih zaposlenika zbog njihovih vjerskih, rasnih, nacionalnih, spolnih, kulturoloških posebnosti kao niti zbog činjenice što se koriste bilo kojim službenim jezikom i pismom iz stavka 1. ovog članka.

Ministarstvo je dužno po zahtjevima roditelja učenika osigurati nastavu iz nacionalne grupe predmeta i nastavu materinskog jezika u skladu s Okvirnim zakonom i Pedagoškim standardima.

Članak 25.

Državljaninu Bosne i Hercegovine koji se izjasni pripadnikom nacionalne manjine, prema definiciji u Zakonu o zaštiti pripadnika nacionalnih manjina («Službeni glasnik BiH», broj: 12/03) , bit će omogućena nastava iz materinskog jezika.

Ako osoba na koju se primjenjuje stavak (1) želi pohađati nastavu iz svog materinskog jezika, onda će pri upisu obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine, i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera ili dokaza.

Nastava iz materinskog jezika se može odvijati u razredu, u zasebnom razredu, skupini, ili pojedinačno.

Nastavnik zadužen za ovu nastavu mora poznavati taj jezik do razine potrebne za predavanje materinskog jezika uz odgovarajući standard.

Ministar znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona (u daljem tekstu: ministar) je odgovoran za donošenje nastavnog

plana i programa za nastavu materinskog jezika određene nacionalne manjine, te osiguravanje nastavnog materijala za potrebe takve nastave, koji mora uključiti književnost, povijest, zemljopis i kulturu te manjine. Prilikom donošenja nastavnog plana i programa i osiguranja nastavnog materijala treba obaviti razgovor sa zastupnicima date manjine.

Članak 26.

Škola će promovirati i štiti vjerska prava i slobode, toleranciju i dijalog i omogućit će zakonom priznatim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini održavanje redovite nastave vjeronauka u osnovnoj školi u skladu s njihovim učenjem i tradicijama.

Učenici pohađaju nastavu vjeronauka u skladu sa svojim vjerskim uvjerenjem i vjerskim uvjerenjem svojih roditelja ili skrbnika. Pri upisu učenika u osnovnu školu, roditelji ili skrbnici mogu svoje dijete izuzeti od pohađanja vjeronauka, poštujući načelo slobode savjesti i vjere. Škola se brine da učenici koji ne pohađaju sate vjeronauka ni na koji način ne budu dovedeni u nepovoljnu poziciju u odnosu na druge učenike nego će tim učenicima osigurati nastavnu ili izvannastavnu aktivnost u vrijeme nastave vjeronauka

Za učenike čiji su roditelji, odnosno staratelji izabrali vjeronauk, nastava tog vjeronauka postaje obvezan predmet do kraja osnovnog obrazovanja, osim ako roditelj ili staratelj na početku školske godine zatraži prestanak pohađanja nastave vjeronauka.

Škola osigurava da učenik ne trpi bilo kakvu diskriminaciju na temelju toga što pohađa vjeronauk neke određene vjere, odnosno na temelju toga što ne pohađa niti jedan od mogućih vjeronauka.

Vjeroučitelj u školi ne može izvoditi nastavu vjeronauka ako mu zakonom priznata crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlasti (pismenu ovlast – certifikat) za poučavanje

vjeronauka.

Članak 27.

Inozemni državljanin i osoba bez državljanstva imaju pravo stjecati naobrazbu sukladno ovom Zakonu i važećim propisima, sukladno konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila s drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, kada se može utemeljeno zaključiti da će takve osobe u Bosni i Hercegovini boraviti više od tri mjeseca.

Članak 28.

Državljaninu Bosne i Hercegovine koji je dio osnovnog obrazovanja stekao u inozemstvu, te inozemnom državljaninu i apatridu, omogućit će se nastavak obrazovanja na temelju uvjerenja o obrazovanju stečenom u inozemstvu.

Do donošenja novog zakona, način priznavanja inozemnih uvjerenja vršit će se prema zakonu koji regulira pitanjanostifikacije i ekvivalencije stranih obrazovnih isprava.

Članak 29.

Učenik koji se ističe znanjem i sposobnostima ima pravo završiti osnovnu školu u kraćem vremenu od propisanog.

U tijeku jedne školske godine učenik može završiti dva razreda.

Uvjete i postupak pod kojima učenik može završiti osnovnu školu u kraćem vremenu propisuje Ministarstvo.

Članak 30.

Učenici mogu stjecati osnovno glazbeno, plesno i sportsko školovanje po posebnim programima u osnovnim školama i u posebnim školama. Posebne programe i uvjete za njihovo izvođenje utvrđuje Ministarstvo.

Na osnivanje i početak rada posebnih škola za izvođenje programa, osnovnog glazbenog, plesnog i športskog školovanja, odgovarajuće se primjenjuje Članak 13. ovog Zakona.

Članak 31.

Osnovna škola može osnovati učeničku zadrugu i učenička društva kao oblik izvannastavne djelatnosti učenika, te organizirati drugi društveno koristan rad učenika.

Osnovna škola može stavljati u promet proizvode nastale kao rezultat rada učenika u učeničkoj zadruzi i učeničkom društvu.

Sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učeničke zadruge i društva posebno se evidentiraju, a mogu se koristiti isključivo za rad zadruge i društva.

Članak 32.

U osnovnoj školi koriste se samo udžbenici koje odobri Ministarstvo.

Svaka škola može imati školsku knjižnicu.

Djelatnost školske knjižnice sastavni je dio odgojno-obrazovnog procesa.

Članak 33.

Radno vrijeme osnovne škole može biti organizirano poludnevno, produljeno ili cjelodnevno u skladu s kriterijima koje utvrđuje Ministarstvo.

Članak 34.

U osnovnim školama nastava se organizira po razredima, a neposredno obavlja po razrednim odjelima i odgojno-obrazovnim grupama.

Za učenike od I do IV razreda nastava se organizira kao razredna, a za učenike od V do IX razreda kao predmetna.

Za učenike razredne nastave predmetna nastava može se organizirati iz stranog jezika i odgojnih područja (likovna, glazbena i tjelesna kultura).

Članak 35.

Za učenike koji imaju teškoće u svladavanju programa osnovna škola dužna je organizirati dopunsku nastavu.

Dopunska nastava organizira se na određeno vrijeme dok je takav oblik pomoći učenicima potreban.

Članak 36.

Razredni odjel se formira od učenika istog razreda, a kombinirani razredni odjel od učenika I do IV razreda.

U planinskim i drugim manjim sredinama iz objektivnih razloga mogu se organizirati kombinirani razredni odjeli od učenika od V – IX razreda. Odluku o tome donosi Ministarstvo na prijedlog Zavoda za školstvo u svakom konkretnom slučaju.

U osnovnim školama u planinskim područjima u kojima postoji kombinirani razredni odjel, nastavu iz pojedinih predmeta u tim odjelima mogu izvoditi i učitelji drugih predmeta, uz suglasnost Ministarstva.

Članak 37.

Učenik razredne nastave može biti opterećen s najviše četiri sata redovne nastave dnevno, a učenik predmetne nastave s najviše pet sati redovne nastave dnevno.

Nastavni sat traje 45 minuta.

Pod redovitom nastavom ne smatraju se izborni predmeti i izvannastavne djelatnosti.

Učenik razredne nastave može biti opterećen sa svim oblicima rada najviše 25 sati tjedno, a učenik predmetne nastave najviše 30 sati tjedno.

Članak 38.

Nastava u osnovnoj školi izvodi se u pet radnih dana tjedno.

Osnovna škola može izvoditi nastavu i u šest radnih dana tjedno, ako radi u više od dvije smjene.

Iznimno, ukoliko to izvanredne okolnosti zahtijevaju, ravnatelj škole može odlučiti da trajanje nastavnog sata, dnevne i tjedne nastave može trajati i kraće vrijeme od propisanog odnosno i dulje kako bi se nadoknadilo izgubljeno vrijeme nastave.

Suglasnost na odluke po stavcima 2.i 3. ovog članka daje Ministarstvo.

Članak 39.

Školska godina počinje 1. rujna, a završava 31. kolovoza sljedeće godine.

O postojanju izvanrednih okolnosti koje utječu na početak i završetak školske godine odlučuje ministar.

Školska godina organizira se po obrazovnim razdobljima i sadrži 175 nastavnih dana u petodnevnom radnom tjednu, odnosno 210 nastavnih dana u šestodnevnom radnom tjednu.

Tijekom Školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor.

Nastavna godina, odnosno početak i završetak nastave, obrazovna razdoblja, broj radnih dana i odmori učenika propisuje se posebnim kalendarom, kojega za svaku školsku godinu donosi Ministarstvo, a najkasnije 30 dana prije početka školske godine.

Članak 40.

Osnovna škola može biti vježbaonica za studente nastavničkih fakulteta i mjesto održavanja eksperimentalnih programa.

Pobliže odredbe o uvjetima, načinu rada, kadrovima te mreži vježbaonica i eksperimentalnih programa utvrđuje Ministarstvo na prijedlog nastavničkih fakulteta u Kantonu ili izvan Kantona.

Članak 41.

U prvi razred osnovne škole upisuju se djeca koja do 1. travnja tekuće godine imaju navršениh šest godina života i traje bez prekida tijekom perioda koji ne može biti kraći od osam godina.

Prije upisa u prvi razred osnovne škole obvezno je utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta. Psihofizičko stanje djeteta utvrđuje Povjerenstvo kojeg čine: liječnik, psiholog-pedagog i učitelj.

Povjerenstvo iz stavka 2. ovog članka imenuje osnivač škole za potrebe upisa učenika svake školske godine.

Ministarstvo može na inicijativu ili uz suglasnost roditelja, staratelja i usvajatelja (u daljem tekstu: roditelji) i uz konsultacije sa drugim stručnim i nadležnim institucijama, dozvoliti jednu godinu ranijeg ili odgođenog početka obveznog obrazovanja, ukoliko je to u najboljem interesu djeteta.

Za učenike koji upisuju devetogodišnji program osnovnog obrazovanja, dobnu granicu upisa Ministarstvo će utvrditi posebnim aktom.

Članak 42.

Roditelji, odnosno staratelji, dužni su u propisanom roku upisati dijete u osnovnu školu, te brinuti se da redovito pohađa nastavu i obavlja druge školske obveze.

Pri upisu učenika, općinska služba za pitanja obrazovanja treba voditi računa da se učenik upiše u onu školu na čijem upisnom području učenik živi.

Kada učenik promijeni mjesto stanovanja, škola na čije se upisno područje učenik doselio, dužna je upisati učenika.

U iznimnim okolnostima, na traženje roditelja ili staratelja, učeniku se može dozvoliti prvi upis ili kasniji prelazak u drugu školu koja ne obuhvaća upisno područje na kojem učenik živi. Odluku o zahtjevu za promjenom upisa donosi Ministarstvo.

Nakon upisa škola je dužna učenika unijeti u Registar i upisati u Matičnu knjigu učenika.

Učeniku koji prelazi u drugu školu izdaje se svjedodžba «prijelaznica» temeljem koje nova škola učenika upisuje u svoj Registar i Matičnu knjigu učenika.

Osnovna škola dužna je obavijestiti nadležni općinski odjel o školskim obveznicima koji se nisu upisali, odnosno koji redovno ne pohađaju školu.

U slučaju kad roditelji, odnosno staratelji, ne ispune obveze iz stavka 1. ovog članka, ravnatelj škole je dužan protiv jednog od njih podnijeti prekršajnu prijavu nadležnom sudu.

Članak 43.

Općina je dužna osigurati sredstva za sufinanciranje troškova prijevoza učenika za udaljenost veću od 4 kilometra. Za učenike s teškoćama u razvoju osigurava se prijevoz bez obzira na udaljenost. Prijevoz učenika može se organizirati u sklopu redovitog javnog ili posebno organiziranog prijevoza.

Članak 44.

Učenik osnovne škole za vrijeme obveze školovanja ne može biti isključen iz škole.

Članak 45.

Učenici se ocjenjuju iz svakog nastavnog predmeta i iz

vladanja. Ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuju se brojčano. Ocjena iz vladanja utvrđuje se opisno.

Tijekom obrazovnog razdoblja učenik mora biti ocijenjen iz svakog nastavnog predmeta najmanje dva puta.

Na kraju nastavne godine utvrđuje se opći uspjeh učenika.

U ocjenjivanju uspjeha učenika sudjeluju: učitelj, razrednik, razredno vijeće i učiteljsko vijeće.

Način ocjenjivanja i praćenja učenika propisuje Ministarstvo

Članak 46.

Ocjena učenika u pojedinim nastavnim predmetima utvrđuje se kao: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Sve su ocjene osim ocjene nedovoljan (1) prolazne.

Članak 47.

Učeniku koji je ocijenjen iz svih nastavnih predmeta utvrđuje se opći uspjeh. Opći uspjeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.

Učenik koji nema negativnih ocjena, postigao je opći uspjeh:

- a) odličan- ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50,
- b) vrlo dobar – ako ima srednju ocjenu od 3,50 do 4,49,
- c) dobar – ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49,
- d) dovoljan – ako ima srednju ocjenu 2 do 2,49.

Srednja ocjena utvrđuje se kao aritmetička sredina pozitivnih ocjena iz svakog nastavnog predmeta. Učenik ima nedovoljan

uspjeh ako ima barem jednu ocjenu nedovoljan (1)

Opći uspjeh učenika od petog do devetog razreda utvrđuje, na prijedlog razrednika, razredno vijeće. Opći uspjeh učenika od prvog do četvrtog razreda utvrđuje razredni učitelj.

Članak 48.

Učenici koji na kraju školske godine imaju pozitivne ocjene iz svakog nastavnog predmeta prelaze u viši razred.

Članak 49.

Učenici završnog razreda koji na kraju školske godine imaju pozitivne ocjene iz svakog nastavnog predmeta završili su s uspjehom osnovnu školu.

Članak 50.

Iznimno od odredbe članka 46. ovog Zakona u viši razred mogu prijeći i učenici od I do IV razreda koji na kraju nastavne godine iz najviše jednog nastavnog predmeta imaju ocjenu nedovoljan (1).

Učenik ne može prijeći dva puta u viši razred ako ima ocjenu nedovoljan (1) iz istog predmeta.

Odluka o prelasku učenika u viši razred iz stavka 1. ovoga članka donosi na prijedlog razrednog učitelja učiteljsko vijeće.

Učenicima koji su prešli u viši razred s nedovoljnom ocjenom priznaje se da su završili razred.

Učenici od I do IV razreda s teškoćama u razvoju ne ponavljaju razred, nego prelaze u viši razred i nastavljaju sa svladavanjem prilagođenog programa, a od V do IX razreda mogu ponavljati razred ako nisu, po mišljenju defektologa, drugih stručnih suradnika i razrednog vijeća, svladali prilagođeni program ili program posebne grupe u okviru redovite Škole.

Članak 51.

Učenici predmetne nastave koji na kraju nastavne godine imaju ocjenu nedovoljan (1) iz najviše dva nastavna predmeta upućuju se na popravni ispit.

Učenici koji ne pristupe polaganju popravnog ispita ili ne polože popravni ispit ponavljaju razred.

Popravni ispit polaže se pred ispitnim povjerenstvom krajem kolovoza.

Članove ispitnog povjerenstva imenuje učiteljsko vijeće.

Učenik završnog razreda koji na kraju nastavne godine ima ocjenu nedovoljan (1) iz jednog predmeta može polagati popravni ispit nakon proteka 15 dana od dana kada mu je priopćen opći uspjeh.

Članak 52.

Učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem trajanju i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta polaže predmetni ili razredni ispit.

Učenik iz prethodnog stavka ovog članka podnosi molbu učiteljskom vijeću koje u svakom konkretnom slučaju cijeni opravdanost razloga ne pohađanja redovne nastave i donosi odluku o polaganju predmetnih ili razrednih ispita.

Odluka učiteljskog vijeća je konačna.

Pravilima osnovne škole utvrđuje se razlozi, način i vrijeme polaganja predmetnih ili razrednih ispita iz stavka 1. ovog članka.

Članak 53.

Učeniku se kod upisa u osnovnu školu izdaje učenička knjižica.

U učeničkoj knjižici evidentira se uspjeh u tijeku nastave i druga zapažanja o njegovu radu.

Učenicima razredne nastave u učeničkoj knjižici evidentira se i uspjeh na kraju nastavne godine.

Učenicima predmetne nastave na kraju nastavne godine izdaje se svjedodžba o ostvarenom uspjehu. Svjedodžba završnog razreda je javna isprava o završetku osnovne škole.

Svjedodžbe i diplome o završenom obrazovanju, stečene po nastavnom planu i programu i izdane od verificiranih obrazovnih ustanova na području Bosne i Hercegovine imaju isti status kao svjedodžbe i diplome izdane u Kantonu.

Vrijeme obrazovanja u odgovarajućem obrazovnom programu u Bosni i Hercegovini, koje nije okončano dodjelom svjedodžbe ili diplome, priznaje se, bez uvjetovanja, za dalji nastavak i završetak obrazovanja u tom istom programu u Kantonu.

Članak 54.

Roditelj, odnosno staratelj učenika koji nije zadovoljan ocjenom koju je na kraju nastave utvrdio razrednik ili razredno vijeće, ima pravo u roku od tri dana pismene obavijesti o uspjehu učenika podnijeti zahtjev učiteljskom vijeću za ponovni ispit pred povjerenstvom.

Ocjena povjerenstva je konačna.

Bliže odredbe o ponovnom ispitu uređuju se statutom.

Članak 55.

Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama stječu obrazovanje u redovitim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Individualni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će se za svakog učenika uz obvezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

Djeca i mladi sa ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvitku mogu se djelomično ili u cijelosti obrazovati u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama, u slučajevima kad je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovitim školama.

Škole, uvjete i način ostvarivanja grupa i razrednih odjela iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje organ uprave nadležan za poslove školstva općine prema kriterijima koje donosi Ministarstvo.

Članak 56.

Za učenike kod kojih u tijeku školovanja nastupe teškoće koje onemogućavaju daljnje školovanje pod redovnim uvjetima provodi se postupak u skladu s odgovarajućim odredbama akta iz članka 53.i 54. ovog Zakona.

Članak 57.

Za djecu i mladež koja su iz zdravstvenih ili drugih razloga smještena u organizacije zdravstva ili organizacije socijalne skrbi organizira se osnovno školovanje prema redovnim ili posebnim uvjetima.

Obrazovni rad s djecom ili mladeži iz stavka 1. ovoga članka obavlja organizacija u kojoj je učenik smješten ili najbliža osnovna škola.

Za djecu koja zbog kroničnih bolesti ne mogu pohađati osnovnu školu odgojno-obrazovni rad organizira najbliža škola i provodi ga putem stručne pomoći koju djetetu pružaju učitelji i stručni suradnici škole.

Članak 58.

Učenici koji se ističu u učenju i vladanju mogu biti pohvaljeni, odnosno nagrađeni.

Zbog neprimjerenog ponašanja učeniku se mogu izricati pedagoško-stegovne mjere: opomena, ukor, strogi ukor i

premještaj u drugu školu.

Ni u kojem slučaju učeniku osnovne škole se ne može izreći mjera isključenja iz škole.

Uvjete, način i postupak pohvaljivanja i nagrađivanja učenika, te izricanje pedagoških mjera uređuje škola statutom.

Protiv izrečenih pedagoških mjera roditelj, odnosno staratelj učenika, ima pravo žalbe u skladu s općim aktom škole.

Na mjeru premještaja u drugu školu, roditelj, odnosno staratelj učenika, može podnijeti žalbu Ministarstvu. Ministarstvo odluku može izmijeniti ili potvrditi. U slučaju kada Ministarstvo potvrdi mjeru premještaja, odredit će školu u koju se učenik premješta, a ta škola mora primiti učenika.

Odluka Ministarstva po žalbi je konačna.

IV. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA SKRB UČENIKA

Članak 59.

Osnovne škole, a posebno učitelji i stručni suradnici, dužni su voditi brigu o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati organizacije zdravstva i roditelje odnosno staratelje.

Članak 60.

Oblici i način ostvarivanja zdravstvene skrbi učenika osnovne škole provodi se prema propisima iz zdravstva.

Članak 61.

Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj aktivnosti ili bi to sudjelovanje šteti njegovu zdravlju, oslobađa se privremeno ili trajno sudjelovanja u toj aktivnosti.

Na prijedlog nadležnog tijela zdravstva odluku o oslobađanju

učenika donosi Učiteljsko vijeće. Ako je učenik temeljem stavka 1. oslobođen dijela aktivnosti iz nekog nastavnog predmeta, ocjena iz tog predmeta se donosi na temelju drugih sadržaja tog predmeta, kojih učenik nije oslobođen.

Članak 62.

Osnovne škole mogu organizirati prehranu za učenike dok borave u školi.

Članak 62.

Osnovne škole dužne su s tijelima socijalne skrbi pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje uzroka i posljedica socijalnih problema i pojava kod učenika.

V. UČITELJI I STRUČNI SURADNICI

Članak 63.

Nastavni rad u osnovnoj školi izvode učitelji i stručni suradnici koji pored općih uvjeta utvrđenih Zakonom ispunjavaju i posebne uvjete:

- (1) imaju odgovarajuću stručnu i pedagošku spremu prema odredbama ovog Zakona i drugih propisa,
- (2) ispunjavaju zdravstvene uvjete potrebne za izvođenje nastave i
- (3) imaju položen stručni ispit.

Članak 64.

Osobama koje su pravomoćno osuđene za kazneno djelo protiv ustavnog ustrojstva, kazneno djelo protiv života i tijela, kazneno djelo protiv spolne slobode i ćudoređa, kazneno djelo protiv braka, obitelji i mladeži, ili neko drugo kazneno djelo koje ih čini nedostojnim za obavljanje nastavničkog poziva, zabranjuje se stoga da obavljaju nastavničke poslove, bilo u

svojstvu nastavnika ili stručnog saradnika.”

Članak 65.

Nastavu od I. do IX. razreda izvode učitelji. Poslove učitelja u razrednoj nastavi može obavljati osoba koja ima odgovarajuću stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 64. ovog Zakona.

Stupanj i vrstu stručne, odnosno školske spreme učitelja u osnovnoj školi utvrđuje Ministarstvo.

Članak 66.

Stručni suradnici u osnovnoj školi su: pedagog, psiholog, defektolog, logoped i knjižničar.

Za stručnog suradnika može biti izabrana osoba koja ima odgovarajuću visoku ili višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 64. ovog Zakona.

Članak 67.

Učitelji i stručni suradnici biraju se na temelju javnog natječaja.

Javni natječaj raspisuje Školski odbor.

Djelatnici iz stavka 1. ovoga članka mogu zasnovati radni odnos na određeno vrijeme i bez natječaja, pod uvjetom da rad ne traje dulje od 90 dana u tijeku godine.

Odluku o zasnivanju radnog odnosa donosi školski odbor na prijedlog ravnatelja škole.

Članak 68.

Učitelji i stručni suradnici bez radnog iskustva zasnivaju radni odnos kao pripravnici. Osnovna škola može osobama bez radnog iskustva omogućiti osposobljavanje i bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).

Pripravnički staž traje najdulje godinu dana, ali ne kraće od nastavne godine. Nakon obavljenog pripravničkog staža pripravnik polaže stručni ispit.

Pripravniku, koji ne položi stručni ispit u roku šest mjeseci od dana kada mu je istekao pripravnički staž, prestaje radni odnos u toj školi.

Program pripravničkog staža i način polaganja ispita donosi Ministarstvo, na prijedlog Zavoda za školstvo.

Članak 69.

Tjedno radno vrijeme učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi traje 40 sati.

Članak 70.

Rad učitelja i stručnih suradnika prati se i ocjenjuje.

Učitelji mogu napredovati u struci i stjecati zvanje: mentor i savjetnik.

Postupak, način i uvjete ocjenjivanja i napredovanja učitelja propisuje Ministarstvo.

Učitelji i stručni suradnici, koji dva puta tijekom rada budu negativno ocijenjeni, ne mogu dalje obavljati odgojno-obrazovni rad s učenicima i prestaje im rad u školi.

Odluku iz stavka 4. ovog članka donosi Školski odbor na prijedlog ravnatelja škole.

Osobe iz stavka 4. ovog članka, mogu, najranije godinu dana od dana prekida rada, Ministarstvu podnijeti molbu za povratak na posao. Ministarstvo će u tom slučaju provjeriti uzroke zbog kojih je osoba negativno ocijenjena, te procijeniti koliko su se u međuvremenu mogle promijeniti okolnosti zbog kojih bi se osobi mogla dati nova prilika za rad.

Djelatnik koji bi nakon povratka na posao, bilo kada ponovno

bio negativno ocijenjen, trajno gubi pravo na rad u osnovnoj školi.

Članak 71.

Učitelju i stručnom suradniku prestaje radni odnos na kraju obrazovnog razdoblja u godini u kojoj je ispunio uvjete za prestanak radnog odnosa sukladno odredbama Zakona o radu.

Članak 72.

Učitelji i stručni suradnici imaju pravo i dužnost stručnog i pedagoškog usavršavanja. Program i organizaciju obveznih oblika usavršavanja donosi Ministarstvo na prijedlog Zavoda za školstvo.

Članak 73.

Djelatnici osnovne škole moraju se obvezno liječnički pregledati svake tri godine.

Ako ravnatelj ocijeni da je djelatniku narušeno psihofizičko zdravlje u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, donijet će odluku o njegovu upućivanju na liječnički pregled i prije isteka roka iz stavka 1. ovog članka. Djelatniku koji odbije izvršiti odluku o upućivanju na liječnički pregled prestaje radni odnos.

Ako se liječničkim nalazom utvrdi da je psihičko ili fizičko zdravlje učitelja bitno narušeno i bitno umanjuje njegovu sposobnost za obavljanje odgojno-obrazovnog rada, ravnatelj će donijeti odluku o oslobađanju učitelja od neposrednog odgojno-obrazovnog rada.

Osnovna škola je dužna učitelja iz stavka 3. ovog članka rasporediti na drugo odgovarajuće mjesto prema njegovoj preostaloj sposobnosti. Ako učitelj odbije raspored prestaje mu radni odnos.

VI. OSNOVNO ŠKOLOVANJE ODRASLIH

Članak 74.

Odrasli mogu steći osnovno školovanje pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Osnovno obrazovanje odraslih provodi se u osnovnim školama po posebnom programu i uvjetima koje utvrdi Ministarstvo.

Članak 75.

Troškove osnovnog školovanja odraslih snosi neposredno polaznik tog školovanja, poduzeće čiji je djelatnik ili Zavod za zapošljavanje.

Postupak, uvjete i način osnovnog školskog obrazovanja odraslih uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

VII. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM

Članak 76.

Osnovna škola ima Statut.

Statut škole donosi Školski odbor.

Suglasnost na Statut daje Ministarstvo.

Članak 77.

Organ upravljanja u osnovnoj školi je školski odbor.

Organ rukovođenja u školi je ravnatelj škole

Članak 78.

Školski odbor ima položaj i ovlaštenja organa upravljanja, a ravnatelj poslovnog organa i pedagoškog rukovoditelja u skladu sa Zakonom.

Pored ostalog, Školski odbor ostvaruje sljedeće funkcije:

– usvaja godišnji program rada škole i ocjenjuje

njegovo ostvarivanje,

- prati i usmjerava sveukupni rad škole,
- odlučuje o korištenju financijskih sredstava škole, koje je škola stekla vlastitim prihodima, donacijama i slično,
- na prijedlog ravnatelja raspisuje natječaj za prijem djelatnika u radni odnos uz prethodno pribavljenu suglasnost resornog ministarstva
- odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa djelatnika na prijedlog ravnatelja,
- imenuje i razrješava ravnatelja škole
- analizira opći uspjeh učenika i poduzima mjere za unapređenje uvjeta rada u školi,
- usvaja statut, pravilnike i druge opće akte škole,
- vrši i druge poslove određene statutom škole.

Članak 79.

Ravnatelj neposredno organizira rad škole, zastupa i predstavlja školu i odgovara za zakonitost njezina rada.

Uz neposredno rukovođenje škole ravnatelj obavlja i sljedeće funkcije:

- predlaže godišnji program rada škole i podnosi izvješća o realizaciji godišnjeg programa rada škole,
- predlaže školskom odboru donošenje odluka za zasnivanje i prestanak radnog odnosa djelatnika škole,
- brine se za provođenje odluka školskog odbora, učiteljskog vijeća i drugih tijela škole,
- vrši raspoređivanje djelatnika škole na određene

poslove i zadatke,

- potpisuje sve dokumente i akte koje izdaje škola,
- obavlja i druge zadatke opisane u statutu škole.

Članak 80.

Za ravnatelja osnovne škole može biti izabrana osoba koja ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi ili drugim poslovima usko vezanim za djelatnost obrazovanja.

Ravnatelj se bira na temelju javnog natječaja koji raspisuje Školski odbor.

Ravnatelja imenuje i razrješava školski odbor uz suglasnost osnivača i Ministarstva.

Ravnatelj se imenuje na četiri godine. Ista osoba može biti ponovno imenovana.

Članak 81.

Ako prijedlog za imenovanje ravnatelja ne bude dostavljen Ministarstvu na suglasnost najkasnije dva mjeseca od isteka natječajnog roka, odnosno kada Ministarstvo ili osnivač uskrati suglasnost, ministar će imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja na rok koji ne može biti duži od godinu dana.

Članak 82.

Ministarstvo može razriješiti ravnatelja i prije roka na koji je imenovan kad utvrdi da ne ispunjava ovim Zakonom ili drugim propisom utvrđene obveze.

U slučaju razrješenja ravnatelja, ministar će imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja na rok koji ne može biti duži od godinu dana.

Za vrijeme obavljanja dužnosti vršitelj dužnosti ravnatelja ima sve ovlasti ravnatelja.

Ravnatelja osnovne škole koju je osnovala fizička ili pravna osoba imenuje se ili razrješava na način utvrđen aktom o osnivanju ili statutom škole.

Članak 83.

Školski odbor broji 9 članova.

Članovi Školskog odbora biraju se iz reda učitelja i stručnih suradnika, osnivača i članova lokalne zajednice i roditelja, sukladno propisanoj proceduri, a po načelu ravnopravne zastupljenosti predstavnika navedenih struktura.

Sastav Školskog odbora mora odražavati nacionalni sastav zajednice u kojoj škola djeluje.

Jedna trećina članova školskog odbora bira se iz reda učitelja i stručnih suradnika, jednu trećinu bira osnivač po proceduri koja je predviđena zakonskim propisima, a jedna trećina se bira iz reda roditelja učenika.

Članovi školskog odbora biraju se temeljem javnog natječaja kojeg raspisuje osnivač na vrijeme od četiri godine, a odluke se donose izjašnjavanjem većine članova školskog odbora.

Članove školskog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Predsjednika školskog odbora biraju članovi školskog odbora na svojoj prvoj sjednici.

Rad u školskim odborima je dragovoljan i besplatan.

Ravnatelj, pomoćnik ravnatelja i sindikalni čelnici ne mogu biti članovi školskog odbora.

Način rada Školskog odbora bit će pobliže određeni statutom škole.

Članak 84.

Ako Školski odbor ne obavlja poslove iz svoga djelokruga u

skladu sa zakonom ili te poslove obavlja na način koji onemogućava redovito poslovanje i djelatnost škole, ministar će raspustiti Školski odbor.

Nakon raspuštanja školskog odbora, ministar će imenovati tročlano povjerenstvo koje će imati ovlaštenja Školskog odbora, osim prava na davanje prijedloga za imenovanje ili razrješenje ravnatelja.

Ovlaštenja povjerenstva su privremena i traju do izbora novih članova Školskog odbora, a najduže tri mjeseca.

Članak 85.

Stručni organi u osnovnoj školi jesu: učiteljsko vijeće, razredno vijeće, razrednik i stručni aktivni učitelja.

Članak 86.

Učiteljsko vijeće čine svi učitelji u školi

Učiteljskim vijećem rukovodi ravnatelj osnovne škole.

Učiteljsko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- donosi odluke o organizaciji obrazovno-odgojnog rada u osnovnoj školi i poduzima mjere za unapređivanje tog rada,
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i poduzima mjere za njegovo izvršenje i o tome podnosi izvješće školskom odboru,
- utvrđuje prijedlog i razmatra realizaciju programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih suradnika, program rada stručnih organa i komisija,
- analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća,
- na prijedlog ravnatelja određuje rukovoditelje razrednih vijeća,

- razmatra rad učitelja i stručnih suradnika i utvrđuje prijedlog o njihovom napredovanju,
- imenuje komisije za polaganje ispita,
- razmatra izvješća o izvršenom stručnom nadzoru, inspekcijskom pregledu i poduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera,
- odobrava učenicima završavanje dva razreda u tijeku jedne školske godine,
- razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke
- odobrava posebne programe za nadarene učenike,
- preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature,
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima osnovne škole.

Članak 87.

Razredno vijeće čine učitelji razrednog odjela

Razrednim vijećem rukovodi razredni starješina.

Razredno vijeće obavlja slijedeće poslove:

- kontinuirano prati rad i napredovanje razrednog odjela,
- prati realizaciju nastavnih programa i predviđenog fonda sati,
- prati razvoj učenika i predlaže izbor programa za nadarene učenike i programa i oblika nastave za učenike koji zaostaju u savladavanju nastavne građe,
- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom

procesu,

- utvrđuje zaključne ocjene,
- analizira rad nastavnika, i stručnih suradnika i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-odgojnog rada,
- predlaže disciplinske mjere,
- vrše i druge poslove utvrđene pravilima osnovne škole.

Članak 88.

Bliže odredbe o radu stručnih aktiva i razrednika utvrđuje se pravilima osnovne škole.

Članak 89.

Roditelji učenika koji pohađaju školu imaju pravo, a škola ima obvezu ustanoviti roditeljsko vijeće, čije članove imenuju roditelji učenika.

Među članovima roditeljskog vijeća mogu biti roditelji učenika, nastavnici, školska administracija, učenici i zainteresirani članovi zajednice.

Točan način i procedura rada roditeljskog vijeća bit će definirani općim aktima škole.

Opće aktivnosti roditeljskog vijeća mogu uključivati:

- a) promoviranje interesa škole u zajednici u kojoj se škola nalazi,
- b) predstavljanje stavova roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresiranoj strani,
- c) podržavanje aktivnog sudjelovanja roditelja i zajednice u radu škole,
- d) izvješćivanje školskog odbora i bilo koje

druge zainteresirane strane o stavovima udruga, kad god se to smatra nužnim, ili po zahtjevu odbora ili druge zainteresirane strane, o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje škole,

e) odabir i imenovanje zastupnika roditelja u školskom odboru,

f) sudjelovanje u pripremi i realiziranju odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školi,

g) razvitak komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika, roditelja izajednice.

Članak 90.

Učenici u školi mogu formirati vijeće učenika pojedinačnih razreda kao i vijeće svih učenika škole.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

VIII. OBVEZNA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Članak 91.

Osnovne škole obvezno vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima.

Obrazac pedagoške dokumentacije i evidencije (učeničku knjižicu, svjedodžbu, prevodnicu, uvjerenje, matičnu knjigu, dnevnik rada, imenik učenika i ljetopis Škole) propisuje ministar.

Matična knjiga, svjedodžbe, uvjerenja i učenička knjižica jesu javne isprave.

Članak 92.

Osnovna škola trajno čuva matičnu knjigu i ljetopis škole. Imenik i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

IX. NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI NADZOR

Članak 93.

Nadzor nad provođenjem odredbi ovog Zakona obavlja Ministarstvo.

Stručno pedagoški nadzor nad radom osnovne škole obavlja Zavod za školstvo u Mostaru (u daljem tekstu: Zavod za školstvo), u skladu s ovim Zakonom.

Upravni nadzor nad radom osnovnih škola i drugih organizacija koje obavljaju osnovno školovanje obavlja prosvjetna inspekcija.

Uvjete, način i postupak nadzora iz stavka 2. i 3. ovog članka propisuje Ministarstvo.

X. KAZNE NE ODREDBE

Članak 94.

Novčanom kaznom do 500,00 – 2000,00 KM kaznit će se za prekršaj ravnatelj škole ili druga odgovorna osoba:

1. ako škola započne s radom prije nego je dobila suglasnost Ministarstva,
2. ako škola izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donijelo Ministarstvo,
3. ako sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učenika ne koristi isključivo za rad zadruge i društva,
4. ako se u školi upotrebljavaju udžbenici koje nije odobrilo Ministarstvo,
5. ako bez odluke nadležnog organa prekine nastavu,
6. ako upiše učenika bez prevodnice, koju popunjava škola iz koje je došao.

Roditelj ili staratelj koji bez opravdanog razloga ne obavlja obveze iz članka 42, stavka 1. ovog zakona čini prekršaj za koji mu nadležni sud može izreći novčanu kaznu do 500,00 KM.

O visini kazne odlučuje nadležni sud po prijavi prosvjetnog inspektora.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 95.

Učitelj i stručni suradnik osnovne škole koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a nemaju stručnu spremu propisanu ovim Zakonom mogu nastaviti s obavljanjem poslova svog radnog mjesta pod uvjetom da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steknu propisanu stručnu spremu.

Ako u određenom roku iz stavka 1. ovog članka ne stekne propisanu stručnu spremu ne može dalje obavljati odgojno-obrazovni rad u školi.

Članak 96.

Ministarstvo je dužno u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona s njim uskladiti sve pravilnike i druge provedbene propise

Članak 97.

Osnovne škole dužne su uskladiti svoje poslovanje i opće akte s odredbama ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana objave u službenom glasilu Kantona.

Osnovne škole su dužne obaviti izbor školskih odbora prema odredbama ovog zakona u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu.

Članak 98.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona, prestaje važiti Zakon o osnovnom školstvu («Narodne novine Hercegbosanske županije», broj: 4/98).

Članak 99.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objavljivanja u službenom glasilu Kantona, a odredbe koje se odnose na učenike primjenjivat će se od školske 2004./2005. godine.